

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet elektrotehnike i računarstva
Zavod za osnove elektrotehnike i električka mjerenja

8. TEMA

DRUŠTVENA ODGORNOST

ISO 26000 i SA 8000

UPRAVLJANJE OKOLIŠEM

ISO 14000

Upravljanje kakvoćom
2020.

Teme cjeline

- društvena odgovornost
- održivi razvoj
- društveno odgovorno poslovanje (DOP)
- HRN ISO 26000:2010
- SA 8000:2014
- HRN EN ISO 14000

Društvena odgovornost

- tvrtke i organizacije nisu izolirane u svom poslovanju
 - njihov odnos prema društvu i okolišu u kojem djeluju presudan je faktor za njihovo uspješno poslovanje
- današnje kompanije su pod znatnim utjecajem globalizacije koja pruža određene mogućnosti, ali prijetnje
- nema ekonomskog rasta i razvoja bez društvenih i moralnih posljedica i implikacija
- uspostavljanje koncepta društvene odgovornosti složen je i dugotrajan proces koji zahtijeva visoku društvenu svijest cijele zajednice.
- jedna od bitnih pretpostavki podizanja razine svijesti o društvenoj odgovornosti je i proces obrazovanja
- gospodarski i društveni razvitak neke zemlje u velikoj mjeri ovisi o razini obrazovanja samog društva i kulturno-povijesnom nasljeđu.
- u posljednjih nekoliko desetljeća evolucija društvene svijesti više je nego očita pa sve veći broj ljudi pokazuje zanimanje za očuvanje prirode, radna i ljudska prava, humanitarne akcije i druga društvena pitanja

Društvena odgovornost

- kvalitetan primjer utjecaja visoke društvene svijesti može se navesti sve skandinavske zemlje koje imaju minimalnu stopu nepismenosti i visoku stopu visoko obrazovnog stanovništva
- društvena odgovornost dio je društvene svijesti pa gotovo da i nema korupcije
- povjerenje je vrlo važan segment poslovanja
- jaka socijalna politika i briga o okolišu.
- primjer skandinavskih zemalja pokazuje kako je društvena uređenost više nego očita i ukazuje na važnost obrazovanja i ulogu same države kada je riječ o izgradnji društvene svijesti.
- društvena svijest o potrebi društvene odgovornosti je glavni preduvjet za razvoj društveno odgovornog ponašanja i poslovanja te da postoji gotovo u svim državama i svim društvima
- pojava koncepta društvene odgovornosti ukazuje na postojanje određene svijesti i potrebe pa se čini da pod pritiskom javnosti koncept društveno odgovornog poslovanja (DOP) mora postati dio poslovnih procesa

Društvena odgovornost

- novija generacija društvene odgovornosti posvećena je pitanjima siromaštva, socijalne ugroženosti, uništavanja životne sredine i sličnim etičkim i moralnim pitanjima,
- kao takva nadilazi zakonske propise i norme te djeluje na dobrovoljnoj osnovi.
- DOP je trend koji je započeo i koji traje, no teško ga je smjestiti u određeno vremensko razdoblje i u određena poduzeća jer je podložen stalnim promjenama i nije jednoznačan
- DOP:
 - ono što ljudi rade svjesno, dobrovoljno i na način kojim pokazuju da im je stalo do okoline koja ih okružuje (A. Šijaković, I. Krišto, M. Batak, Društveno odgovorno poslovanje i zaštita zdravlja i sigurnosti na radu, Stručni rad, 2013., str. 362.)
 - pažnja s kojom se na etičan i društveno odgovoran način odnosimo prema interesno - utjecajnim skupinama koje se nalaze izvan, ali i unutar organizacije (M. Hopkins, What is Corporate Social Responsibility all about, JohnWiley&Sons, Ltd.: Journal of Public Affairs, August-November, 2006., str. 299.)
 - obvezu menadžmenta da pravi izbore i poduzima akcije koje će pridonijeti dobrobiti i interesima društva i poduzeća. Drugim riječima, društvena odgovornost znači razlikovanje pravog od krivog i činjenje pravog. (M. Buble, Osnove menadžmenta, Zagreb, Singerija nakladništvo d.o.o., 2006., str. 73.)

DOP

- definicija Europske komisije iz 2011. godine definira DOP kao odgovornost organizacije za vlastiti utjecaj na društvo.
- kako bi u potpunosti prihvatile koncept DOP-a, organizacije trebaju na dobrovoljnoj bazi integrirati društvena i okolišna pitanja u svoje poslovne aktivnosti interakcijom s drugim dionicima.
- organizacije bi time trebale biti odgovorne sebi, svojim dionicima (unutarnjim i vanjskim), vodeći brigu o promjenama koje njihovim djelovanjem nastaju u okolišu

(http://www.mint.hr/UserDocsImages/prirucnik_dop_i_dpp_u_turizmu.pdf)

Održivi razvoj

- pojam **održivi ili ekološki prihvatljivi razvoj** upotrebljava se od 1987. godine kada je Svjetska komisija za okoliš i razvoj usvojila koncept ekološki prihvatljivog gospodarskog razvoja kao odraz povećane brige za okoliš
 - ekonomski ciljevi - rast i uspjeh
 - ekološka pitanja se nastoje svesti na pitanja upravljanja resursima
 - socijalna pitanja se nastoje svesti na pitanja nejednakosti i smanjenja siromaštva
- održivi razvoj je razvoj koji udovoljava potrebama sadašnjosti bez ugrožavanja budućih generacija u udovoljavanju njihovih potreba
- sinonim načelu održivosti koje se koristi u teoriji CSR-a (*Corporate Social Responsibility* – Društvena odgovornost kompanija)
- Komponente održivosti su:
 - utjecaj na društvo,
 - utjecaj na okoliš,
 - organizacijska kultura,
 - financije

Društveno odgovorno poslovanje

- Pokret koji zahtjeva društvenu odgovornost od organizacija počeo je 90-ih godina prošlog stoljeća u vezi s naftnom kompanijom Shell,
- Shell - prva kompanija koja je usvojila principe društveno odgovornog poslovanja (DOP) 1998. godine
 - prisiljeni na uvođenje DOP-a zbog pritiska „zelenih” udruga nakon što su saznale da Shell planira potopiti neprofitabilne naftne platforme
 - izgubio je ugled i povjerenje dioničara i ulagača, što je ugrozilo i njegov opstanak
 - bio prisiljen osnovati zakladu putem koje je provodio, a i danas provodi vrijedne projekte za očuvanje bioraznolikosti na svojim crpilištima
- prekretnica u poslovanju velikih kompanija u svijetu
- taj se trend proširio i na ostala, srednja i mala poduzeća
- organizacije širom svijeta i njihovi dionici postaju sve svjesniji potrebe za društveno odgovornim ponašanjem i prednosti takvoga ponašanja

Društveno odgovorno poslovanje

- predanost organizacije dobrobiti društva i okoliša postali su presudan kriterij za mjerenje njezine sveukupne uspješnosti i njezine sposobnosti za nastavak učinkovitoga rada. Organizacije su podvrgnute sve strožem motrenju svojih različitih dionika
- organizacije danas djeluju u nesigurnom poslovnom okruženju koje je obilježeno naglim i dubokim promjenama te nesigurnom i neizvjesnom budućnošću.
- uspjeh ostvaruju samo oni koji se brže i djelotvornije prilagođavaju novim okolnostima na tržištu.

Sudionici DOP-a

- sudionici DOP-a koji su direktno vezani za poslovni sektor su:
 - vlada koja donosi zakonske okvire i regulative te nadgleda samu provedbu i pridržavanje zakona
 - nevladine organizacije (NGO, nacionalne, regionalne i lokalne organizacije) koje imaju zadaću kontrolirati državna tijela i poslovni sektor, također osiguravaju potrebne usluge društva
 - poslovne organizacije koje su mjesto razmjene informacija i uporabe tehnologije, osiguravaju svu potrebnu edukaciju svojih zaposlenika i društva, zagovaraju promjene zakona
 - obrazovne institucije prenose znanje i vještine na buduće stručnjake i lidere;
 - stručne organizacije osiguravaju dodatnu edukaciju te pružaju tehničku pomoć i stručno usavršavanje
 - mediji kao izvori nacionalnih, regionalnih i lokalnih informacija utječu na stvaranje javnog mnijenja

Temelji društvene odgovornosti gospodarstva

- Tri su temelja društvene odgovornosti gospodarstva:
 - zaštita okoliša (štednja energije, resursa i odgovorni odnos prema otpadu, otpadnim vodama i emisiji štetnih plinova),
 - održivi gospodarski razvoj i gospodarski napredak te
 - skrb za socijalna prava radnika, njihovih obitelji te šire društvene zajednice

DOP u organizacijama

- DOP kao koncept stavlja naglasak na neekonomski aspekt poslovanja
- za menadžment organizacije postaje jako bitno praćenje neekonomskih aspekata i aktivnosti organizacije koje se odražavaju kroz performanse društvene odgovornosti.
- organizacija treba
 - imati otvoren i korektan odnos prema zaposlenima,
 - omogućiti zaposlenima poticajnu radnu atmosferu, zdrave međuljudske odnose i dobru komunikaciju kako bi se stvorila klima koja omogućava kreativnost,
 - omogućiti slobodno iznošenje mišljenja, raspravu o problemima, davanje prijedloga za poboljšanje posla,
 - omogućiti edukaciju zaposlenih, osiguravanje stalnog stjecanja novih znanja, unapređenje stručnosti i promidžbu talenata i osobnog razvoja zaposlenih
- ovo nije samo dobra volja već i obaveza organizacije

Vrste društvene odgovornosti

- društvena odgovornost poduzeća ima svoju hijerarhiju:
 - na najnižoj razini nalazi odgovornost za ostvarenje profita,
 - zatim slijedi poštivanje zakona,
 - nakon toga etičnost u poslovanju i
 - konačno doprinos poduzeća društvu.
- odgovornosti poredane odozdo prema gore u ovisnosti o njihovoj veličini i frekvenciji kojom im menadžer pristupa

Vrste društvene odgovornosti

- Ekonomska odgovornost
 - prva razina društvene odgovornosti poduzeća s obzirom da je to temeljna ekonomska jedinica društva.
 - njegova odgovornost je da proizvodi dobra i usluge koje društvo želi i da maksimira profite za svoje vlasnike.
- Zakonska odgovornost
 - definira što društvo smatra kao važno s obzirom na primjereno ponašanje poduzeća.
 - od poduzeća se očekuje da ispunjava svoje ekonomske ciljeve unutar zakona koje su donijeli mjerodavni organi
- Etička odgovornost
 - uključuje ponašanja koja nisu neophodno kodificirana u zakonu i ne smiju služiti direktnim ekonomskim interesima poduzeća.
 - donositelj, da bi bio etičan, treba djelovati s pravičnošću, poštenjem i pravednošću, respektirajući prava pojedinca, te osigurati različite tretmane pojedinaca kad je to važno za ciljeve i zadaće poduzeća.

Vrste društvene odgovornosti

- Diskrecijska odgovornost
 - isključivo je dobrovoljna i vodi se željama poduzeća da daje društvene doprinose bez obveza u odnosu prema ekonomiji, pravu ili etici.
 - ova odgovornost je najviši kriterij socijalne odgovornosti jer prelazi socijalna očekivanja za doprinosom blagodatni zajednice

Deset zapovijedi DOP-a

- deset zapovijedi društvene odgovornosti poduzeća:
 1. Poduzmi korektivne akcije prije nego što se to izričito zahtijeva.
 2. Radi s građanima i društvenim grupama na rješavanju zajedničkih problema.
 3. Radi na uspostavljanju industrijskih standarda i propisa
 4. Javno priznaj svoje greške.
 5. Uključi se u prikladne socijalne programe.
 6. Pomozi u rješavanju problema okoline.
 7. Prati promjene u društvenoj okolini.
 8. Uspostavi i poštuj korporacijska pravila ponašanja.
 9. Prihvati javne standarde o socijalnim pitanjima.
 10. Nastoj ostvariti profit na stalnoj osnovi.

DOP u Hrvatskoj

- Hrvatska se nalazi na društvenoj i gospodarskoj prekretnici koja donosi nove prilike, ali i nove izazove, a koja zahtijeva sagledavanje vlastitih društvenih i gospodarskih prednosti i utvrđivanje nedostataka i slabosti koje sprečavaju društvo u potpunom iskorištavanju prilika koje se otvaraju pred hrvatskim gospodarstvom, ali i društvom u cjelini
- u Europskoj uniji je 2005. godina bila proglašena "godinom društveno odgovornih poduzeća", a Hrvatska je *Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske i Europske unije* preuzela okvir za usklađivanje s vrijednostima EU i njenim strateškim odrednicama u procesu približavanja kroz godišnje nacionalne programe – od održivog razvoja i zaštite okoliša do elemenata potrebnih za stvaranja društva socijalne kohezije.

Nacionalna mreža za društveno odgovorno poslovanje (NMDOP)

- Nacionalna mreža za društveno odgovorno poslovanje (NMDOP) nezavisno je krovno tijelo sastavljeno od organizacija javnog, privatnog i civilnog sektora koje okupljaju razne dionike zainteresirane za razvoj DOP-a
- Mreža je osnovana u rujnu 2010. s ciljem intenziviranja dijaloga i partnerstva organizacija koje provodi DOP, a kako bi se stvorila zajednička akcija i postigli sinergijski učinci u razvoju
- članstvo u mreži je dobrovoljno
- Nacionalna mreža za DOP povezuje udruženja i partnerske organizacije, predstavnike javnog, privatnog i civilnog sektora u Hrvatskoj koje promoviraju društveno odgovorno poslovanje dok pojedinačno članstvo gospodarskih subjekata ili pojedinaca nije moguće.
- organizacije mogu pristupiti Mreži uz suglasnost svih članova, te ukoliko zadovoljavaju kriterije Mreže.
- ciljevi Mreže su: povećanje broja domaćih poduzeća koja strateški provode DOP, integracija DOP-a u javne politike, osvješćivanje granana o vrijednostima i važnosti DOP-a, stvaranje vlastitih dobrih praksi DOP-a.

Standardi DOP-a i njihova primjena

- norme u području DOP-a omogućavaju organizacijama da bolje upravljanju rizicima svakodnevnog poslovanja te da budu učinkovitije
- smjernice za primjenu i procjenu DOP-a u području sigurnosti i zaštite zdravlja otvaraju mogućnost učinkovitijeg upravljanja aspektima zdravlja i zaštite na radu pri čemu se vodi posebna briga o sprječavanju nezgoda, smanjenju različitih rizika te dobrobiti radnika i ostalih članova društva
- raznim certifikatima koji postoje dokazuje se da sustav upravljanja unutar tvrtke jamči zaštitu okoliša, zdravlja i dokazuje sigurnost radne snage, ali osim toga i ekonomsku te cjelokupnu zaštitu svih ostalih sudionika, a čime se dokazuje skladnost sustava sa standardima „najbolje prakse” u svijetu.

Norma ISO 26000:2010

- *Upute o društvenoj odgovornosti (ISO 26000:2010) - Guidance on social responsibility (ISO 26000:2010)*
- međunarodna norme koja daje upute o društvenoj odgovornosti
- primjenjiva je u svim vrstama organizacija (javni i privatni sektor) neovisno o stupnju razvoja pojedine zemlje (razvijena ili u razvoju)
- norma predstavlja pomoć organizaciji da posluje na društveno odgovoran način, a što moderno društvo očekuje i zahtjeva u sve većoj mjeri
- ne sadrži zahtjeve, već smjernice (neće se primjenjivati kao norma za certifikaciju)
- predstavlja skup međunarodnog stručnog znanja i iskustva o društvenoj odgovornosti (što ona znači, kojim se pitanjima organizacije trebaju baviti kako bi poslovale na društveno odgovoran način, koja je najbolja praksa u uvođenju društvene odgovornosti)
- treba biti alat koji će pomoći organizacijama da „prijeđu s dobrih namjera na dobre postupke” (<https://www.hzn.hr/default.aspx?id=54>)

Norma ISO 26000:2010

- ISO 26000 nije norma za sustave upravljanja, ne sadržava zahtjeve i ne može se upotrijebiti za certificiranje
- pojam *društvena odgovornost* prihvaćen je 1970-ih godina.
- u početku je naglasak bio na poslovnim organizacijama pa se zato i danas često koristi pojam CSR (društvena odgovornost poduzeća).
- pri izradi norme ISO 26000 koristio se pojam SR (Social Responsibility – društvena odgovornost) jer su smjernice ISO 26000 primjenjive u svim vrstama organizacija (ne samo poslovnim organizacijama).

Norma ISO 26000:2010

- Norma HRN ISO 26000 pomoći će svim organizacijama bez obzira na njihovu veličinu ili smještaj da djeluju društveno odgovorno tako što im daje smjernice o sljedećemu:
 - pojmovima, nazivima i definicijama povezanim s društvenom odgovornošću
 - pozadini, trendovima i obilježjima društvene odgovornosti
 - načelima i praksama koji se odnose na društvenu odgovornost
 - ključnim temama i pitanjima društvene odgovornosti
 - integraciji, provedbi i promicanju društveno odgovornoga ponašanja u svim segmentima organizacije i, putem politika i praksa, unutar sfere njezina utjecaja
 - utvrđivanju dionika i suradnji s njima
 - obavješćivanju o preuzetim obvezama, rezultatima i drugim podacima koji se odnose na društvenu odgovornost.
- namijenjena je za pomoć organizacijama u doprinosu održivomu razvoju.
- cilj joj je da ih potakne da iziđu iz okvira puke sukladnosti sa zakonima, prepoznavajući da je sukladnost sa zakonima temeljna dužnost svake organizacije i bitan dio njezine društvene odgovornosti.
- cilj joj je da promiče zajedničko shvaćanje u području društvene odgovornosti i da bude dopuna drugim dokumentima i inicijativama za društvenu odgovornost, a ne da ih zamijeni.

Norma ISO 26000:2010

- o uvid u normu dostupan na web stranici <https://hrn4you.hzn.hr/> (prijava putem vjerodajnice AAI@EduHr)

Pronađite normu

Prikaži dodatne filtere +

Sadrži:

Traži

Rezultati pretraživanja (2)

Oznaka norme	Naziv norme (HR)	Naziv norme (izvorno)	
HRN ISO 26000:2010	Upute o društvenoj odgovornosti (ISO 26000:...	Guidance on social responsibility (ISO 26000:...	
HRS IWA 26:2017	Upotreba ISO 26000:2010 u sustavima upravlj...	Using ISO 26000:2010 in management syste...	

1 - 2 od 2 zapisa

Norma ISO 26000:2010

- sadrži sedam točaka, dva dodatka i bibliografiju
- *Točka 1:* Predmet i područje primjene
- *Točka 2:* Nazivi i definicije
- *Točka 3:* Razumijevanje društvene odgovornosti
- *Točka 4:* Principi društvene odgovornosti
- *Točka 5:* Prepoznavanje društvene odgovornosti i angažiranje zainteresiranih strana
- *Točka 6:* Uputstvo o ključnim temama društvene odgovornosti
- *Točka 7:* Uputstvo o integriranju društvene odgovornosti kroz organizaciju
- *Dodatak A:* Primjeri dobrovoljnih inicijativa i alata koji se odnose na društvenu odgovornost
- *Dodatak B:* Skraćenice

Norma ISO 26000:2010

- *Točka 1: Predmet i područje primjene*
 - Određuje područje primjene norme ISO 26000 i utvrđuje određena ograničenja i iznimke
- *Točka 2: Nazivi i definicije*
 - utvrđuje i daje definiciju ključnih naziva koji su od temeljne važnosti za razumijevanje društvene odgovornosti i primjenu norme ISO 26000.
- *Točka 3: Razumijevanje društvene odgovornosti*
 - opisuje važne čimbenike i uvjete koji su utjecali na razvoj društvene odgovornosti i dalje utječu na njezinu prirodu i praksu. Također opisuje sam pojam društvene odgovornosti, što znači i kako se primjenjuje na organizacije. Točka uključuje upute za male i srednje organizacije o primjeni norme ISO 26000.
- *Točka 4: Principi društvene odgovornosti*
 - predstavlja i objašnjava načela društvene odgovornosti.

Norma ISO 26000:2010

- *Točka 5:* Prepoznavanje društvene odgovornosti i angažiranje zainteresiranih strana
 - bavi se dvama postupcima društvene odgovornosti: postupak u kojemu organizacija prepoznaje svoju društvenu odgovornost i postupak u kojemu utvrđuje tko su njezini dionici i surađuje s njima.
 - daje upute o odnosu organizacije, njezinih dionika i društva, o prepoznavanju glavnih tema i pitanja društvene odgovornosti i o području utjecaja organizacije.
- *Točka 6:* Uputstvo o ključnim temama društvene odgovornosti
 - objašnjava glavne teme i pitanja povezana s društvenom odgovornošću
 - za svaku glavnu temu daju se informacije o njezinu opsegu, odnosu prema društvenoj odgovornosti, povezanim načelima i razmatranjima te povezanim radnjama i očekivanjima.
- *Točka 7:* Uputstvo o integriranju društvene odgovornosti kroz organizaciju
 - Daje upute o praktičnome ostvarivanju društvene odgovornosti u organizaciji.
 - To uključuje sljedeće: razumijevanje društvene odgovornosti organizacije, integraciju društvene odgovornosti u sve segmente organizacije, komunikaciju povezanu s društvenom odgovornošću, poboljšanje vjerodostojnosti organizacije u pogledu društvene odgovornosti, procjenu napretka i poboljšanje uspješnosti te vrednovanje dobrovoljnih inicijativa za društvenu odgovornost.

Norma ISO 26000:2010

- Dodatak A
 - Daje nekonačan popis dobrovoljnih inicijativa i alata za društvenu odgovornost koji se bave aspektima jedne teme ili više tema, ili integracijom društvene odgovornosti u sve segmente organizacije.
- Dodatak B
 - sadržava skraćene nazive koji se upotrebljavaju u normi ISO 26000
- Bibliografija
 - Uključuje upućivanja na mjerodavne međunarodne instrumente i ISO-ove norme na koje se upućuje u normi ISO 26000 kao na izvorne materijale.

Norma ISO 26000:2010 – glavne teme

- Glavna tema: **Upravljanje organizacijom**
- Glavna tema: **Ljudska prava**
 - Pitanje 1: *Dubinska analiza*
 - Pitanje 2: *Rizične situacije povezane s ljudskim pravima*
 - Pitanje 3: *Izbjegavanje sudioništva*
 - Pitanje 4: *Rješavanje pritužaba*
 - Pitanje 5: *Diskriminacija i ranjive skupine*
 - Pitanje 6: *Građanska i politička prava*
 - Pitanje 7: *Ekonomska, socijalna i kulturna prava*
 - Pitanje 8: *Temeljna načela i prava pri radu*
- Glavna tema: **Radni odnosi**
 - Pitanje 1: *Zapošljavanje i radni odnos*
 - Pitanje 2: *Uvjeti rada i socijalna zaštita*
- Pitanje 3: *Socijalni dijalog*
- Pitanje 4: *Zdravlje i sigurnost na radu*
- Pitanje 5: *Razvoj ljudi i izobrazba na radnom mjestu*
- Glavna tema: **Okoliš**
 - Pitanje 1: *Sprječavanje onečišćenja*
 - Pitanje 2: *Održiva uporaba resursa*
 - Pitanje 3: *Ublažavanje i prilagodba klimatskim promjenama*
 - Pitanje 4: *Zaštita okoliša, bioraznolikost i obnova prirodnih staništa*

Norma ISO 26000:2010 – glavne teme

- Glavna tema: **Poštene poslovne prakse**
 - Pitanje 1: *Sprječavanje korupcije*
 - Pitanje 2: *Odgovorno političko djelovanje*
 - Pitanje 3: *Pošteno tržišno natjecanje*
 - Pitanje 4: *Promicanje društvene odgovornosti u vrijednosnome lancu*
 - Pitanje 5: *Poštivanje prava vlasništva*
- Glavna tema: **Pitanja potrošača**
 - Pitanje 1: *Pošteno oglašavanje, točno i nedvosmisleno obavješćavanje i poštenu postupci ugovaranja*
 - Pitanje 2: *Zaštita zdravlja i sigurnosti potrošača*
 - Pitanje 3: *Održiva potrošnja*
 - Pitanje 4: *Služba i podrška za korisnike, rješavanje reklamacija i sporova*
- Pitanje 5: *Zaštita i privatnost podataka o potrošačima*
- Pitanje 6: *Pristup nužnim uslugama*
- Pitanje 7: *Obrazovanje i podizanje svijesti*
- Glavna tema: **Uključivanje i razvoj zajednice**
 - Pitanje 1: *Uključivanje zajednice*
 - Pitanje 2: *Obrazovanje i kultura*
 - Pitanje 3: *Otvaranje radnih mjesta i razvoj vještina*
 - Pitanje 4: *Razvoj tehnologije i pristup tehnologiji*
 - Pitanje 5: *Stvaranje bogatstva i dohotka*
 - Pitanje 6: *Zdravlje*
 - Pitanje 7: *Socijalne investicije*

Kako organizacija treba pristupiti primjeni norme ISO 26000?

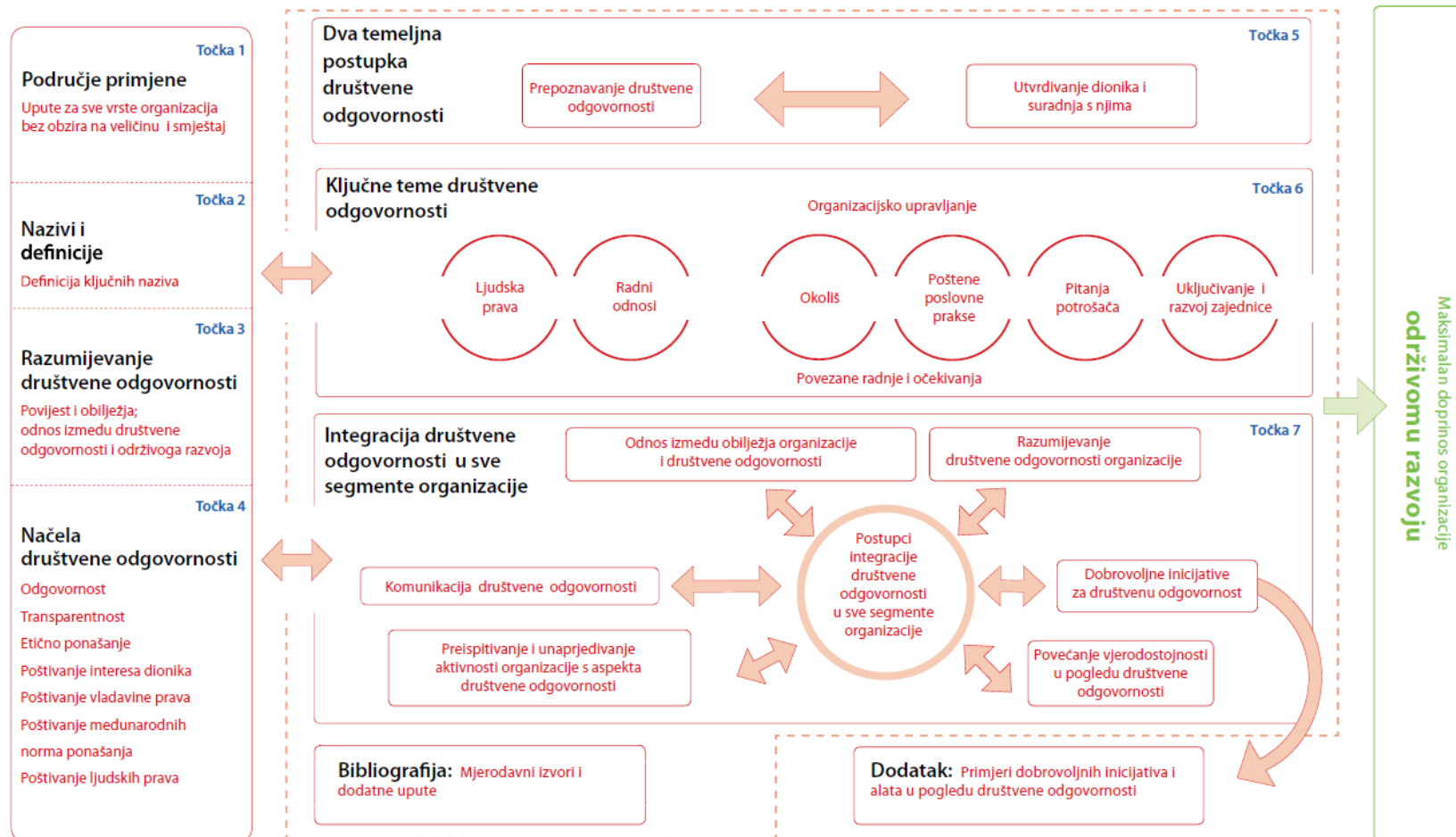
- sukladno točkama, organizacija pristupa primjeni norme ISO 26000 tako da:
 - razmotri obilježja društvene odgovornosti i njenu povezanost s održivim razvojem,
 - razmotri načela društvene odgovornosti,
 - razmotri dvije osnovne prakse društvene odgovornosti,
 - analizira ključne teme i pitanja društvene odgovornosti, kao i mjere i očekivanja,
 - teži da kroz svoje odluke i aktivnosti integrira društvenu odgovornost.
- sve spomenuto uključuje aktivnosti poput:
 - integriranja društvene odgovornosti u vlastitu poslovnu politiku,
 - organizacijsku kulturu, strategije i djelatnosti,
 - izgradnju interne kompetentnosti po pitanju društvene odgovornosti,
 - unutarnju i vanjsku komunikaciju o društvenoj odgovornosti i
 - redovno preispitivanje mjera i praksi koje se odnose na društvenu odgovornost.

Norma ISO 26000:2010

Shematski prikaz norme ISO 26000

Sljedeći grafikon daje prikaz norme ISO 26000 i odnosa među pojedinim točkama norme.

Preuzeto iz dokumenta

„Otkrijte normu ISO 26000”, ISO, 2014

www.hzn.hr

Norma SA 8000:2014 - Društvena odgovornost

- Pojavu i razvoj norme SA 8000:2014 (engl. Social Accountability) - Društvena odgovornost predstavlja univerzalno poznatu početnu referentnu točku i jedan je od glavnih elemenata „Corporate Social Responsibility,, (CSR).
- razvio SAI (e. Social Accountability International) 1997. u suradnji s velikim brojem tvrtki, nevladinih organizacija (npr: Amnesty International) i sindikata
- SAI je neprofitna organizacija posvećena razvoju, implementaciji i nadzoru dobrovoljnih verifikacijskih normi za društvenu odgovornost
- norma SA 8000 stvorena je na načelima 12 konvencija Međunarodne organizacije rada (ILO), Svjetske deklaracije o pravima čovjeka, Konvencije UN o pravima djeteta, Konvencije UN o suzbijanju svih oblika diskriminacije žena te na konsolidiranim normama ISO 9001 i ISO 14001.
- objavljena je 1997. godine i doživjela je nekoliko dopuna imajući za cilj borbu protiv iskorištavanja djece i neljudskih radnih uvjeta u organizacijama kao i kod dobavljača.

SA 8000

- međunarodna, verifikacijska norma za auditiranje i certifikaciju sukladnosti za društvenu odgovornost. Primjenjiva je na tvrtke svih veličina
- SA 8000 certifikat daje klijentima i drugim zainteresiranim stranama na znanje da tvrtka primjenjuje potrebne interne procese s ciljem osiguranja ljudskih prava svojih djelatnika
- jezgra norme je uvjerenje da sva radna mjesta moraju biti upravljanja na način da su osnovna ljudska prava osigurana i da je uprava spremna prihvatiti odgovornost za isto
- SA8000 sustav je modeliran nakon objavljivanja ISO 9001 i ISO 14001 normi za sustave upravljanja za kvalitetu i zaštitu okoliša.
- norma je razvijena i testirana na terenu od strane neprofitnog Odbora za ekonomske prioritete (CEP) i potpomognuta od strane Međunarodnog odbora za savjetovanje uključujući predstavnike uglednih korporacija, organizacija za ljudska prava, auditora, akademika i radnika

SA 8000

- pruža transparentne, mjerljive, verifikacijske norme za certifikaciju poslovanja tvrtke kroz 9 glavnih područja:
 1. Rad djece. Rad djece se zabranjuje (djeca ispod 15 godina). Certificirane tvrtke moraju odrediti sredstva za edukaciju djece koja će izgubiti pravo na rad kao rezultat norme.
 2. Prisilan rad. Radnici ne smiju biti traženi da predaju njihove identifikacijske papire ili plaćaju depozit kao jedan od uvjeta zaposlenja.
 3. Zdravlje i sigurnost. Tvrtke moraju osigurati osnovne standarde za zdravlje i sigurnost, uključujući vodu za piće, sanitarne prostorije, primjenjivu opremu za sigurnost i potrebnu edukaciju.
 4. Sloboda udruživanja. Zaštićuje prava radnika da se udružuju u sindikate i kolektivno dogovaraju, bez straha od kazni.
 5. Diskriminacija. Ne smije postojati diskriminacija na temelju rase, kaste, nacionalnog porijekla, religije, invaliditeta, spola, seksualne orijentacije, članstva u udruzi ili političkog opredjeljenja.
 6. Disciplinarne mjere. Zabranjuje tjelesno kažnjavanje, psihičku ili fizičku prisilu i verbalno vrijeđanje zaposlenika.
 7. Radni sati. Pruža okvire za maksimum 48 radnih sati po tjednu, sa minimalno jednim slobodnim danom u tjednu i granicom od 12h plaćenih prekovremenih po tjednu.
 8. Kompenzacija. Isplaćene place trebaju biti usklađene sa minimumom zakonskih zahtjeva i pružati dovoljnu zaradu za osnovne potrebe.
 9. Sustav upravljanja (Uprava). Definira procedure za učinkovito upravljanje primjenom i ocjenom SA8000 sukladnosti, od imenovanja odgovornog osoblja do čuvanja bilješki, odgovaranja na pitanja koja se pojavljuju i poduzimanja korektivnih radnji.

IQNet SR 10

- Social Responsibility Management System
- Sustav upravljanja društvenom odgovornošću
- norma kreirana od stručnjaka i auditora cijele IQNet mreže koji su sudjelovali i u izradi ISO 26000:2010 (Guidance on social responsibility – Smjernice za društvenu odgovornost), ali **namjera ove norme je certifikacija sustava upravljanja** društvenom odgovornošću, što ISO 26000:2010 ne omogućuje
- SR-10 propisuje zahtjeve koje organizacija treba ispuniti da bi uspješno implementirala sustav upravljanja društvenom odgovornošću, a koji za cilj ima zadovoljenje interesa zainteresiranih strana i ispunjenje postavljene politike i ciljeva društvene odgovornosti.
- SR-10 je alat za upravljanje kojem je cilj stalno poboljšanje prema PDCA krugu
- Norma SR-10 primjenjiva je u svim organizacijama, neovisno o njihovoj veličini ili djelatnosti, obilježjima ili lokaciji
- jednostavno se integrira i kompatibilna je a ostalim sustavima upravljanja baziranim na normama ISO i ostalim sustavima (ISO 9001, ISO 14001, OHSAS 18001, ISO 9004, EFQM itd.)
- stavlja u primjenjivu praksu principe, smjernice i preporuke norme ISO 26000:2010

HRN EN ISO 14000 - Upravljanje okolišem

- HRN EN ISO 14001:2015 utvrđuje zahtjeve za sustav upravljanja okolišem, što pomaže organizacijama da povećaju svoju uspješnost u upravljanju okolišem kroz učinkovito korištenje resursima te izbjegavanje i smanjivanje nastajanja otpada, a čime se povećava konkurentnost organizacije i povjerenje zainteresiranih strana.
- namijenjena organizacijama koje nastoje upravljati svojim odgovornostima koje se odnose na okoliš na sustavan način.
- Predviđeni rezultati sustava upravljanja okolišem uključuju:
 - povećanje uspješnosti upravljanja okolišem
 - ispunjenje obveza usklađenosti
 - ostvarenje ciljeva povezanih s okolišem.
- primijenjiva na svaku organizaciju bez obzira na njezinu veličinu, vrstu i narav te se primjenjuje na aspekte njezinih aktivnosti, proizvoda i usluga koji su povezani s okolišem, a za koje organizacija odredi da može njima upravljati ili na njih utjecati s gledišta životnog ciklusa
- ne utvrđuje konkretne kriterije uspješnosti upravljanja okolišem

HRN EN ISO 14000 - Upravljanje okolišem

- pristup na kojem se temelji sustav upravljanja okolišem je koncept “planirati – provesti – provjeriti – djelovati” (Plan-Do-Check-Act – PDCA)
- može upotrijebiti u cijelosti ili djelomično za sustavno poboljšanje upravljanja okolišem.
- tvrdnja organizacije o sukladnosti s ovom međunarodnom normom nije prihvatljiva ako u njezin sustav upravljanja okolišem nisu uključeni svi zahtjevi ove norme i ako nisu ispunjeni u cijelosti

HRN EN ISO 14000 - Upravljanje okolišem

- organizacija koja želi dokazati sukladnost s ovom međunarodnom normom može to učiniti na sljedeće načine:
 - određivanjem vlastite sukladnosti i davanjem vlastite izjave o sukladnosti, ili
 - traženjem potvrde o svojoj sukladnosti od strana koje imaju interes u organizaciji, npr. od kupaca, ili
 - traženjem potvrde svoje vlastite izjave o sukladnosti od strane koja je izvan organizacije, ili
 - traženjem certifikacije/registracije svoga sustava upravljanja okolišem od neke vanjske organizacije.
- HRN EN ISO 14001:2015 *Sustavi upravljanja okolišem – Zahtjevi s uputama za uporabu* (ISO 14001:2015; EN ISO 14001:2015)
 - Dodatak A daje objašnjenja kako bi se izbjegla kriva tumačenja zahtjeva ove norme.
 - Dodatak B prikazuje opće stručne podudarnosti između prethodnog izdanja ove norme i ovog izdanja.
- HRN EN ISO 14004:2016 pruža opće smjernice za primjenu sustava upravljanja okolišem dane su u normi

HRN EN ISO 14000 - Upravljanje okolišem

- sustavni pristup ISO 14001 zahtijeva da organizacija izradi detaljnu analizu sa svih aspekata poslovanja te na taj način dobije jasnu sliku sa kojim se sve aktivnostima se djeluje na okoliš.
- to kao rezultat može imati:
 - smanjenje troškova gospodarenja otpadom
 - uštede u potrošnji energije i materijala,
 - niže troškove distribucije,
 - poboljšanje korporativnog dojma kod zakonodavnih tijela, kupaca i javnosti,
 - okvir za stalno poboljšanje performanse zaštite okoliša.

Razlike ISO 9001 i ISO 14001

- postoje osnovne razlike između norma ISO 9001 i ISO 14001:
 - kod sustava kvalitete, primarni korisnici su potrošači proizvoda ili usluga, a mjerilo uspješnosti je stupanj zadovoljstva potrošača.
 - sustav zaštite okoliša odnosi se na sve one koji su izloženi negativnim utjecajima na okoliš koji nastaju od operacija i aktivnosti poduzeća, a veličina tog utjecaja je mjerilo uspješnosti.
- norme ISO 9001 i ISO 14001 zahtijevaju niz postupaka koji su praktički identični, što u integriranom sustavu smanjuje broj postupaka i osigurava dosljednost provedbe

Literatura

- Brošura *Otkrijte normu ISO 26000*, Međunarodna organizacija za normizaciju, HZN, 2014, <http://www.hzn.hr/UserDocsImages/pdf/otkrijteNormuISO26000v1optmanje.pdf>
- I. Vrdoljak-Raguž, K. Hazdovac, *Društveno odgovorno poslovanje i hrvatska gospodarska praksa*, Pregledni rad, vol. 4, no. 1, rujan 2014., str. 46.
- A. Šijaković, I. Krišto, M. Batak, *Društveno odgovorno poslovanje i zaštita zdravlja i sigurnosti na radu*, Stručni rad, 2013.
- V. Nikolić, S. Savić, J. Taradi, *Zaštita na radu kao aspekt društveno odgovornog poslovanja*, 13. međunarodni Simpozij o kvaliteti „Kvaliteta i društvena odgovornost“, 2012.
- M. Buble, *Osnove menadžmenta*, Zagreb, Singerija nakladništvo d.o.o., 2006.
- M. Hopkins, *What is Corporate Social Responsibility all about*, JohnWiley&Sons, Ltd.: Journal of Public Affairs, August-November, 2006.
- P. Kotler, N. Lee, *Društveno odgovorno poslovanje, suvremena teorija i najbolja praksa*, Zagreb, M.E.P., 2009.
- T. Rauš, *Društveno odgovorno poslovanje u Hrvatskoj*, završni rad, Odjel za Poslovanje i menadžment u medijima, Koprivnica, Sveučilište Sjever, rujan 2015.
- D. Frković, *Standardi društveno - odgovornog poslovanja i njihova primjena*, diplomski rad, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet ekonomije i turizma, Pula, svibanj 2017.